

Registro Nr.

LIETUVOS VALSTYBĖS ISTORIJOS ARCHYVAS

FONDAS NR. 175 (SA)

LYDOS KAMARININKO TEISMAS

ЛИДСКИЙ КОМОРНИКОВСКИЙ СУД

DEKRETŲ PROTOKOLŲ APYRAŠAS NR. 1

CHRONOLOGINĖS RIBOS: 1804 m.

LIETUVOS VALSTYBĖS ISTORIJS ARCHYVAS
PAŽYMA APIE LYDOS KAMARININKO TEISMO FONDA NR. 175 (SA)
2026-06- Nr. A7-
Vilnius

I. INFORMACIJA APIE FONDO SUDARYTOJĄ

Pakamario teismai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (toliau – LDK) atsirado po 1564–1566 m. įvykdytos teisminės-administracinės reformos. Šiuos pertvarkymus pagrindė 1564 m. Bielsko seimo nutarimai ir 1566 m. priimtas II Lietuvos Statutas. Lietuvoje atsirado nauji teritoriniai vienetai – pavietai, kuriuose buvo įsteigti pakamario, žemės ir pilies teismai. Pagal šį naują teritorinį padalijimą Lydos pavietas buvo priskirtas Vilniaus vaivadijai. Šiai vaivadijai taip pat priklausė Ašmenos, Breslaujos, Ukmergės ir Vilniaus pavietai. Toks valstybės teritorinis suskirstymas išliko iki pat XVIII a. pabaigos.

Pakamario teismo įsteigimą lėmė svarbios socialinės-ekonominės ir politinės priežastys: XVI a. viduryje LDK įvykdyta valakų reforma, baudžiavos atsiradimas, bajorijos pilietinių teisių išplėtimas. Tikslus žemės valdų ribų nustatymas buvo svarbus dalykas ir LDK valdžiai ir bajorijai. Nuo turimų žemės valakų kiekio buvo mokami mokesčiai išdui, priklausė valstybinių prievolių dydis. Žinoti savo valdų ribas taip pat buvo būtina sudarant bet kokią su nuosavybe susijusį civilinės teisės aktą: žemę parduodant, dovanojant, įkeičiant, taip pat paveldėjimo ar kitais atvejais. Dėl to, kad bajorų, miestiečių, bažnyčių ir vienuolynų valdų bei valstybinių dvarų ribos nebuvo tiksliai nustatytos ir pažymėtos, kildavo daug ginčų dėl žemės nuosavybės ir jos ribų. Spręsti šiuos ginčus turėjo įsteigtas pakamario teismas. Pakamariui padėdavo kamarninkai, kurie nagrinėdavo mažiau sudėtingas bajorų žemės bylas¹. Dėl šios priežasties šis teismas kartais buvo vadinamas kamarininko teismu.

1565 m. Vilniaus seime bajorai pateikė Lietuvos didžiajam kunigaikščiui prašymą kiekviename paviete turėti po pakamarių ir žemės ribų teismą. Šį norą valdovas patenkino. Straipsnis apie pakamario teismą (lotynų k. *judicium succamerarium*; lenkų k. *sąd podkomorski*) jau buvo įtrauktas į 1566 m. II Lietuvos Statutą (IV skyriaus 70 str.)². Pradžioje pavietų pakamarius skirdavo pats karalius. Nuo 1588 m. III Lietuvos Statute buvo įtvirtinta bajorų teisė pavieto seimelyje į pakamario pareigas išrinkti keturis kandidatus, iš kurių vieną karalius ir paskirdavo. Prieš pradėdamas eiti pareigas, pakamaris žemės teisme turėjo prisiekti būti ištikimas valdovui ir pasižadėti atlikti savo pareigas sąžiningai. Jo priesaikos tekstas buvo įrašytas III Lietuvos Statuto IX skyriaus pirmame straipsnyje (vertimas iš sen. gudų k.): „Aš, N; prisiekiu Ponui Dievui Visagaliui, Trejybėje Vieniungam, kad žemės pakamario pareigas, kurias gaunu iš malonės ir rankų jo karališkosios malonybės, ištikimai ir teisingai vykdysiu, savo valdovui maloningajam ir to pavieto gyventojams ištikimas būsiu, nustatydamas ribas, statydamas riboženklus (kapčius) ir patikslindamas ežias, nieko daugiau nepaisysiu, kaip

¹ „Kamarninkai“, <https://www.vle.lt/straipsnis/kamarninkai/> [žiūr. 2026-06-15].

² *Статут Великого княжества Литовского 1566 года* (Минск, 2003), p. 132–134.

šventos teisybės, nepasiduosiu nei draugiškumui, nei neapykantai, nei dovanoms, nekreipsiu dėmesio į grasinimus ir nei vienai pusei nepadėdamas, tik Viešpaties Dievo bijodamas ir Jo šventą teisybę regėdamas, savo pakamario darbą teisingai atliksiu, abiejų pusių ginčų sprendimus į savo teismo knygas įrašysiu ir išduosiu. Tepadeda man Dievas“³.

Pakamario teismo veiklą ir funkcijas detalai reglamentavo III Lietuvos Statuto IX skyrius⁴. Šis teismas buvo pavieta nuolat veikusi institucija, nagrinėjusi ir sprendusi ginčus dėl žemės ribų nustatymo. Pakamaris vedė teismo knygas, dalyvaudavo, įpėdinių prašymu, jiems dalijantis paveldėtą žemę. Pakamario teismas skirtingai nuo pavieta žemės ir pilies teismų nebuvo griežtai luominis, nes dėl žemės ribų bylinėjosi ne vien bajorai – tai lietė ginčus dėl valstybinių dvarų, bažnyčių ir vienuolynų valdų ribų nustatymo. Pavyzdžiui, bylas dėl bajorų ir valstybės dvarų ribų pažeidimo sprendė specialus komisarų teismas, kuriame pakamaris dalyvaudavo komisaro (teisėjo) teisėmis. Komisarų teismo teisėjus skirdavo LDK Vyriausiasis Tribunolas.

Pakamaris galėjo paskirti vieną arba du padėjėjus – kamarninkus (lenk. *komornicy*)⁵. Pagal III Lietuvos Statutą, jais galėjo būti tik tame pavieta gyvenantys bajorai, pasižymintys nepriekaištinga reputacija, išmanantys teisę ir mokantys rašyti. Prieš pradėdami eiti pareigas, kamarninkai teismo sesijos metu, dalyvaujant kaštelionui arba pavieta maršalkai ir žemės teismo pareigūnams, o nesant kaštelionui arba pavieta maršalkai – žemės teismo pareigūnams bei kitiems į teismo sesiją susirinkusiems luomų atstovams, privalėjo prisiekti tokia pačia priesaika kaip ir pakamaris.

Kai pakamaris negalėdavo vykdyti savo pareigų, jis galėjo pavesti kamarninkui nagrinėti žemės valdų ribų ginčus, nustatyti ribas ir atlikti kitus jo kompetencijai priskirtus veiksmus. Tačiau kamarninko kompetencija buvo ribota – jis galėjo nagrinėti tik mažesnės reikšmės bylas, kuriose ginčas kilo dėl vieno valako arba mažesnio žemės sklypo⁶. Kitaip tariant, kamarninkas buvo tik pakamario įgaliotinis, įgyjantis pakamario įgaliojimus tik tada, kai pats pakamaris juos suteikdavo konkrečiai bylai nagrinėti. Todėl kamarninko įgaliojimų šaltinis buvo pakamaris, o jo kompetencija apsiribodavo tik ta byla, kurią pakamaris nusprendavo jam pavesti. Šaukimus bylos ieškovui ir atsakovui į jos nagrinėjimą siųsdavo pats pakamaris, tačiau vietoj savęs bylą nagrinėti paskirdavo kamarninką⁷. Nagrinėdamas tokią bylą, kamarninkas turėjo tokias pačias teises ir įgaliojimus kaip pakamaris. Jam taip pat priklausė toks pat atlygis už žemės ribų nustatymą,

³ LAPPO, Jonas, *1588 metų Lietuvos Statutas* t. 2 (Kaunas, 1938), p. 344–345.

⁴ Ten pat, p. 344–374.

⁵ BUTĖNAS, Domas, *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valstybinių ir visuomeninių institucijų istorijos bruožai XIII–XVIII a.* (Vilnius, 1997), p. 55–56.

⁶ LAPPO, Jonas, *1588 metų Lietuvos Statutas* t. 2 (Kaunas, 1938), p. 356.

⁷ ЛАППО, Иван, „Подкоморский суд в Великом княжестве Литовском в конце XVI и начале XVII века“, in: *Журнал Министерства народного просвещения* Санкт-Петербург, 1899, № 8, p. 390.

riboženklių (kapčių) supylimą ir ribų paženklinimą. Vis dėlto didesnės reikšmės bylas pakamaris privalėjo nagrinėti asmeniškai.

Bylos šalis, nesutikusi su kamarninko sprendimu, turėjo teisę jį apskųsti LDK Vyriausiajam Tribunalui tokia pačia tvarka kaip ir pakamario sprendimą. Tačiau jeigu kamarninkas, dar nepriėmęs galutinio sprendimo byloje, padarydavo klaidų nagrinėdamas bylą, rengdamas bylos dokumentus ar atlikdamas kitus procesinius veiksmus, toks skundas pirmiausia turėjo būti pateikiamas pakamariui. Gavęs skundą, pakamaris per dvi savaites privalėjo jį išnagrinėti, pašalinti nustatytus pažeidimus ir atkurti teisingumą.

Jeigu pakamaris, nagrinėdamas tokį skundą, pats pažeisdavo teisę arba netinkamai vykdavo savo pareigas, ypač priimdamas sprendimą už akių tais atvejais, kai jis nebegalėjo būti skundžiamas, ir dėl to šalis patirdavo skriaudą, jo veiksmai galėjo būti skundžiami LDK Vyriausiajam Tribunalui. Tokia byla buvo nagrinėjama įstatymo nustatytais terminais ir toje vietoje, kur tuo metu posėdžiavo LDK Vyriausiasis Tribunalas⁸.

Pakamario teismas nagrinėjo žemės bylas ginčo kilimo vietoje, todėl savo nuolatinės būstinės jis neturėjo. Pakamaris arba kamarninkas pagal įstatymą privalėjo nuvykti į ginčijamą teritoriją apžiūrėti žemės ribas ir jų ženklus. Su savimi jie turėdavo LDK raštinės duotą ir jos antspaudu patvirtintą tikslų pavieta sienų aprašymą. Bylos nagrinėjimas dažniausiai vyko ne patalpose, o po atviru dangumi, tiesiog lauke.

Pakamario teisme procesas vyko griežtai įstatymo nustatyta tvarka. Pradžioje pakamaris, gavęs asmens pareiškimą arba bylą iš kito teismo (dažnai žemės ar pilies) išrašydavo besibylinėjantiems asmenims šaukimus į teismą, kuriuose jiems nurodydavo atvykimo į teismą vietą ir datą. Teismo šaukimus ginčo pusėms įteikdavo pavieta vaznys. Apie teismą turėjo būti pranešta prieš šešias savaites. Praėjus šiam terminui pakamaris ar kamarninkas atvykdavo su padėjėjų palyda į ginčijamos žemės vietą, kur jų turėjo laukti bylos ieškovas ir atsakovas. Bylos nagrinėjimo eigoje pakamaris aiškinosi ginčo šalių teises į žemę, rinko įrodymus, apklausinėjo liudytojus, tikrino bylos dalyvių pateiktus dokumentus. Pakamaris priimdavo sprendimą vienasmeniškai, remdamasis Lietuvos Statutų straipsniais; taip pat ištyręs jam pateiktą privilegijų atskiriems asmenims bei civilinių sandorių, pagrindžiančių teises į ginčijamas žemes, dokumentų tikrumą bei išklauses prisiekusių kaimynų parodymus. Jis surašydavo žemės ribų aprašymo aktą, dar vadinamą „paribio raštu“. Išsprendęs bylą pakamario teismas nustatydavo naujas arba palikdavo senas žemių ribas, prižiūrėjo riboženklių (kapčių) kasimą, o kaltininkui buvo priteisiama piniginė bauda.

Pakamario teismo darbe pakamariui ar kamarninkui talkino matininkai, riboženklių (kapčių) kasėjai, raštininkas ir vaznys. Šie pareigūnai buvo skiriami arba kviečiami. Teismas neturėjo savo raštinės, todėl jo sprendimą surašydavo samdomas raštininkas. Teismo aktų knygas pakamaris tvirtino savo antspaudu ir

⁸ LAPPO, Jonas, *1588 metų Lietuvos Statutas* t. 2 (Kaunas, 1938), p. 356.

saugodavo pas save namie. Jam mirus pakamario teismo knygos buvo perduodamos pavieta žemės teismui ir saugomos jo archyve.

Asmenims, įžeidusiems, persekiojusiems ar grasinusiems pakamario teismo pareigūnams, buvo numatytos griežtos bausmės: piniginės baudos, kalėjimas, o už jų sužeidimą – net mirties bausmė (IV skyriaus 7 str.). Net valdovas negalėjo be teismo atleisti pakamario iš pareigų.

1792 m. pakamario teismai buvo panaikinti. Jų funkcijas perėmė vadinamieji žemininkų teismai (lenkų k. *sądy ziemiańskie*). Nuo 1794 m. spalio 30 d. žemės ribų bylas sprendė žemės teismai. 1797 m. vasario 6 d. savo įsaku Rusijos imperatorius Pavelas I atkūrė pakamario teismų veiklą prijungtose prie Rusijos LDK žemėse⁹. Pakamario teismai Lietuvoje veikė iki 1810 m. 1810 m. spalio 6 d. Rusijos imperatoriaus Aleksandro I įsaku pakamario teismų funkcijas perėmė naujai įsteigti Rusijos imperijos apskričių žemės ežių teismai¹⁰. 1832 m. sausio 11 d. pakamario pareigybė buvo galutinai panaikinta¹¹.

Lietuvos valstybės istorijos archyve saugoma Lydos kamarninko Pranciškaus Edvardo Pilecko (*Franciszek Edward Pilecki*) kamariavimo laikų knyga. Tai 1804 m. Lydos kamarninko teismo dekretų protokolai byloje dėl Ramašiškių (*Ramaszyszki*) dirvos, esančios tarp Mantviliškių (*Montwiliszki*) kelio ir kelio, vedančio iš Karklinių (*Korkliny*) į Panezdilius (*Poniezdziele*), ribų nustatymo tarp Onos Vilbikaitės-Bartoševičienės (*Anna z Wilbików Bartoszewiczowa*) ir jos sūnų Liudviko, Tomo bei Motiejaus, iš vienos pusės, ir Pranciškaus bei Martynos Bogdzevičiūtės Prišmontų (*Franciszek i Martyna z Bohdziewiczów Pryszmontowie*) ir jų sūnų Karolio bei Antano, iš kitos pusės¹².

Istoriografijoje vis dar trūksta konkrečių žinių apie Lydos pavieta pakamario teismo įkūrimą ir jo veiklą. Šiame kontekste verta paminėti 2004 m. lenkų istorikų paskelbtą XIV–XVIII a. Vilniaus vaivadijos pareigūnų sąvadą. Jame, remiantis archyviniais šaltiniais, pateikiamas XVI–XVIII a. Lydos pavieta pakamario pareigas ėjusių asmenų sąrašas¹³. Tačiau informacijos apie Lydos pavieta kamarninką P. E. Pileką šiame leidinyje nepateikiama.

Lydos kamarninko teismo byla turėjo būti saugoma Lydos žemės teismo archyve, o vėliau perduota Lydos apskrities teismo žinion.

⁹ Полное собрание законов Российской империи: Собрание (1649–1825) т. 24, № 17788, p. 318, https://nlr.ru/e-res/law_r/search.php [žiūr. 2026-06-15].

¹⁰ Ten pat, т. 31, № 24370, p. 377–385, https://nlr.ru/e-res/law_r/search.php [žiūr. 2026-06-15].

¹¹ Полное собрание законов Российской империи: Собрание (1825–1881) т. 7, № 5068, p. 8, https://nlr.ru/e-res/law_r/search.php [žiūr. 2026-06-15].

¹² Lietuvos valstybės istorijos archyvas (toliau – LVIA), f. 175(SA), ap. 1, b. 1 (Spr. 18527).

¹³ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy t. 1: Województwo Wileńskie XIV–XVIII w.* (Warszawa, 2004), pod red. Andrzeja Rachuby, opr. Henryk Lulewicz, Andrzej Rachuba, Przemysław P. Romaniuk przy współpracy Uładzimira Jemialianczuka i Andreja Macuka, p. 358–360.

II. DOKUMENTŲ SUTVARKYMAS

Bendrosios žinios apie fondo dokumentus

1852 m. balandžio 2 d. Rusijos imperatorius Nikolajus I paskelbė įsaką „dėl vakarinių gubernijų centrinių senųjų aktų archyvų Kijeve, Vitebske ir Vilniuje įsteigimo“¹⁴. Remiantis šiuo įsaku buvo įsteigtas Vilniaus centrinis senųjų aktų archyvas, kuriame turėjo būti sukaupiti visi LDK veikusių įstaigų ir institucijų aktai, surašyti iki 1799 m. Šio archyvo direktoriumi buvo paskirtas Nikita Gorbačevskis. Archyvo išlaidoms iš valstybės išdo buvo skirta 2300 rublių, o jo veiklą kontroliavo Rusijos imperijos liaudies švietimo ministerija.

Lydos apskrities teismas 1855–1857 m. Vilniaus centriniam senųjų aktų archyvui perdavė 505 bylas¹⁵. Yra išlikę Lydos pavieto pilies, žemės ir pakamario teismų, kitų šio pavieto įstaigų bei Eišiškių apskrities teismo bylų perdavimo žiniaraščiai¹⁶. Lydos kamarininko teismo byla įrašyta į papildomą N. Gorbačevskio senųjų aktų rankraštinį katalogą (Gorb. Nr. 18527), todėl galima manyti, kad ji pateko į Vilniaus centrinių senųjų aktų archyvą 1873–1914 m. laikotarpiu. Šis papildomas rankraštinis katalogas didžiąja dalimi sudarytas iš bylų, į archyvą patekusių 1873–1914 m., ir neįtrauktų į 1872 m. spausdintą N. Gorbačevskio katalogą.

XX a. vykę pasauliniai karai ir okupacijos skaudžiai atsiliepė Vilniaus centriniam senųjų aktų archyvui. Jis ne kartą buvo išvežtas į užsienį ir vėl grąžintas į Lietuvą. Nemažai bylų dingo arba atsidūrė kitų šalių archyvuose. Po antrojo pasaulinio karo Vilniaus centrinio senųjų aktų archyvo bylos perėjo LTSR centrinio valstybinio archyvo žinion. 1946 m., siekiant įvesti tikslią Lietuvos archyvuose saugomų fondų apskaitą ir kontrolę, Vyriausioji archyvų valdyba prie TSRS vidaus reikalų ministerijos išleido potvarkį, kuriuo LTSR archyvų valdybai nurodoma užregistruoti visus tuo metu buvusius archyvų fondus, suteikiant jiems numerius. Vykdant šį potvarkį, 1949–1951 m. fondui „Lydos kamarininko teismas“ buvo suteiktas Nr. 175 (SA).

1957 m. sausio 1 d. Vilniuje buvo įsteigtas LTSR centrinis valstybinis istorijos archyvas, kuriam iš LTSR centrinio valstybinio archyvo buvo perduoti senųjų aktų fondai, tame tarpe ir „Lydos kamarininko teismas“. Šio fondo apyrašui Nr. 1 priklausė vienas apskaitos vienetas – 1804 m. dekretų protokolų aktų knyga.

1985 m. Lietuvos TSR centriniame valstybiniame istorijos archyve atlikus fondo Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ bylų kiekio ir fizinės būklės patikrinimą, buvo nustatyta, kad kad šiam fondui pagal papildomą rankraštinį N. Gorbačevskio senųjų aktų katalogą priklauso 1 byla (Gorb. Nr. 18527).

2026 m. naujai sudarius fondo Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ apyrašą Nr. 1, jame faktiškai yra 1 apskaitos vienetas (Gorb. Nr. 18527).

Iš viso fonde Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ yra 1 apskaitos vienetas, sudarytas 1804 m.

¹⁴ Полное собрание законов Российской империи: Собрание 1825–1881 т. 27, № 26126, p. 228–230, https://nlr.ru/e-res/law_r/search.php [žiūr. 2026-06-15].

¹⁵ Archiwum Akt Dawnych w Wilnie w okresie od 1795 do 1922 roku: rys historyczny opr. Ryszard Mienicki (Wilno, 1923), p. 45.

¹⁶ LVIA, f. 594, ap. 1, b. 653.

Dekretų protokolų knygų apyrašas Nr. 1

Iš naujo patyrinti ir pertvarkyti senuosius aktus imtasi, norint ištaisyti papildomame rankraštiniame N. Gorbačevskio senųjų aktų kataloge pastebėtus bylos aprašymo trūkumus ir netikslumus. 2026 m., sudarant naują fondo Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ apyrašą Nr. 1, buvo atlikti šie darbai:

- 1) bylų kiekio, fizinės būklės patikrinimas;
- 2) bylos priklausymo fondui nustatymas;
- 3) dokumentų tikslų chronologinių ribų nustatymas;
- 4) bylos antraščių lietuvių ir rusų kalbomis sudarymas;
- 5) naujo numerio suteikimas apskaitos vienetui.

Naujai sudarytame fondo Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ apyrašė Nr. 1 į papildomą rankraštinį N. Gorbačevskio senųjų aktų katalogą įrašyta byla gavo naują apskaitos numerį, tačiau šalia lieka nurodytas ir ankstesnis N. Gorbačevskio katalogo numeris.

Fondo Nr. 175 (SA) apyrašo Nr. 1 byla – dekretų protokolų aktų knyga. Joje įrašytas Lydos kamarininko teisme nagrinėtos bylos turinys, eiga ir skelbiamas teismo nuosprendis. Dekretų protokolai sudaryti 1804 m. spalio 26–27 d.

Apyrašo Nr. 1 bylą Nr. 1 (Gorb. Nr. 18527) sudaro Lydos kamarininko teismo dekretų protokolai byloje dėl Ramašiškių dirvos, esančios tarp Mantviliškių kelio ir kelio, vedančio iš Karklinių į Panezdilius ribų nustatymo tarp Onos Vilbikaitės-Bartoševičienės ir jos sūnų Liudviko, Tomo bei Motiejaus, iš vienos pusės, ir Pranciškaus bei Martynos Bogdzevičiūtės Prišmontų ir jų sūnų Karolio bei Antano, iš kitos pusės. Dekretų protokolai patvirtinti kamarninko P. E. Pilecko parašais ir asmeninio signeto antspaudu¹⁷. Šaukimus į teismą įteikė vaznys Antanas Jacevičius (*Antoni Jacewicz*)¹⁸.

P. E. Pileckas Lydos kamarninko pareigas pradėjo eiti gerokai anksčiau. 1776 m. rugpjūčio 24 d. turto įvertinimo komisijos dekrete jis minimas kaip nubraižęs Rodzevičių (*Rodziewiczze*) palivarko (dab. Alšėnų apylinkė, Ašmenos r.) žemėlapi¹⁹. 1795 m. Oželiškių (*Ożeliszki*) palivarkas Žirmūnų parapijoje, Lydos paviete, priklausė jam. Yra išlikęs šio palivarko gyventojų sąrašas, kurį pasirašė palivarko valdytojas ir Lydos kamarninkas P. E. Pileckas²⁰.

¹⁷ LVIA, f. 175 (SA), ap. 1, b. 1 (Gorb. 18527), l. 5v.

¹⁸ Ten pat, l. 1.

¹⁹ Ten pat, f. 11, ap. 1, b. 1012 (Spr. 3724), l. 41–42.

²⁰ Ten pat, f. 515, ap. 15, b. 154, l. 55–56v.

Fondo Nr. 175 (SA) apyrašo Nr. 1 bylos fizinio stovio ir datų ypatybės nurodytos lentelės pastabų skiltyje. Dekretų protokolai surašyti lenkų kalba. Tvarkant apyrašą Nr. 1 sudarytos naujos bylos antraštės lietuvių ir rusų kalbomis, tiksliau nustatytos bylos chronologinės ribos ir lapų kiekis.

Iš viso į fondo Nr. 175 (SA) „Lydos kamarininko teismas“ apyrašą Nr. 1 įrašytas 1 apskaitos vienetas, sudarytas 1804 m.

Informacijos ir sklaidos skyriaus
patarėja mokslo klausimais

Violeta Pansevič